

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period
14. - 20. januar 2017. godine

Bilten broj 3/2017

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Lobiranje za nepoznatog naručioca	3
Doktor u vodovodu	5
Profitabilnost javnih preduzeća	6
Post-istinita uredba o pomoćnoj policiji	7
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	9
Konkursni uslovi	9
Javnost podataka	9
Zapošljavanje u školi	9
Mediji	10
Dve trećine javnih preduzeća u v.d. stanju	10

Aktivnosti

Programski direktor TS Nemanja Nenadić prisustvovao je 20. septembra sastanku Radne grupe za otvorene podatke na kojem se razgovaralo o prioritetima i načinu rada tokom 2017. godine, o napretku rada na portalu otvorenih podataka, kao i o Akcionom planu Strategije e-uprave. Nenadić je na kraju sastanka obavestio prisutne o inicijativi TS u vezi sa dokumentima potrebnim za zamenu za saobraćajne dozvole a prisutni predstavnici Direkcije za elektronsku upravu izrazili su spremnost da pomognu u sprovođenju inicijative. O samoj inicijativi detaljnije u narednom broju Biltena.

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) Transparentnosti Srbija ukupno je tokom protekle nedelje otvorilo 28 potencijalnih slučajeva. Imali smo 10 poziva na broj 0800 081 081, dok je preostalih 16 slučajeva pristiglo mejlom (ts@transparentnost.org.rs), poštom (Pamotićeva 31/III) ili su otvoreni na osnovu podataka pronađenih na internetu i u pres klipingu. Nekoliko slučajeva kojima se Savetovalište bavilo izdvajamo u posebnu rubriku u Biltenu.

Na našoj [Facebook stranici](#), ove sedmice smo objavili šest tekstova, komentara i linkova u vezi sa korupcijskim i antikorupcijskim temama i aktuelnostima. [Na sajtu](#) smo objavili pet tekstova. U protekloj sedmici objavljeno je 17 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije ili vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS.

Preosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Lobiranje za nepoznatog naručioca

20. januar 2017.

Srbija nema uređeno lobiranje, iako je jedna davna Vlada stavila sebi u zadatak da to pitanje uredi do kraja 2008, a druga Vlada koja još uvek traje, da će [uputiti predlog zakona u Skupštinu do decembra 2014](#). To znači da nije u potpunosti uređeno ko, na koji način i kojim sredstvima može da pokuša da utiče na donošenje odluka u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti naše zemlje, bilo da to čini za sebe ili za klijenta i koje informacije o tom pokušaju uticaja moraju biti dostupne javnosti. Za razliku od lobiranja, mnogi drugi antikorupcijski zakoni u Srbiji postoje. Tako, Srbija ima stroga pravila o javnim nabavkama, pravila o raspolaganju budžetom, o kontroli imovine državnih funkcionera, o finansiranju političkih stranaka i pristupu informacijama. Pravila iz tih zakona mogu biti relevantna kada je reč o obrnutom slučaju lobiranja – pokušaju naših vlasti, partija ili političara da utiču na donosiocce odluka u drugim zemljama.

Priča o tome da britanska lobistička agencija „Bel Potindžer“ radi za Vladu Srbije pojavila se u medijima septembra 2014. Jedna opoziciona straka je od Vlade zatražila podatke o ugovoru i plaćenju za lobiranje, a Vlada je odgovorila da tu firmu nikad nije angažovala niti joj je „uplatila i jedan dinar“, te da je jedini ugovor Vlade Srbije i lobista zaključen u doba „prethodne vlasti“. Stvar je, međutim, u tome što su i u doba ovog saopštenja Vlade, pre tri godine, [postojali čvrsti dokazi](#) da je ova firma radila za potrebe Vlade Srbije – njihova sopstvena prijava britanskom i evropskom

registru lobista, prema kojoj je vrednost angažmana za potrebe Vlade Srbije bila preko 200.000 evra godišnje, kao i pozivi za javne događaje u kojima su potpisnici Vlada i BP. Ovi podaci nisu demantovani, a pitanje je naprasno skinuto sa dnevnog reda, ne samo Vlade, već i opozicije i novinara istraživača.

Vlada Srbije ima pravnu mogućnost, a možda ima i potrebu da u nekim slučajevima angažuje lobiste, npr. radi popravljavanja položaja Srbije u međunarodnim krugovima, privlačenja investitora ili turista. Taj se trošak mora planirati u skladu sa budžetskim pravilima. Odabir firme se, kao i za svaku drugu uslugu, mora obaviti u skladu sa pravilima o javnim nabavkama (definisane uslova i kriterijuma za izbor lobista, prethodno utvrđivanje ciljeva koji se žele postići itd.) i uz sprovođenje nekog od postupaka iz tog zakona. Ukoliko bi iz nekog razloga trebalo izbeći odavanje tajnih podataka ili, ako određenu uslugu može da pruži samo jedna firma i za to se može naći zakoniti odovor – primena pregovaračkog postupka, zaštita podataka iz dokumentacije ili potpuno isključenje primene Zakona o javnim nabavkama, na osnovu nekog od postojećih izuzetaka iz člana 7. ili propisivanje novog izuzetka, u skladu sa dobrom uporednom

praksom. Korišćenje takvih usluga, i kada se sve uradi po pravilima, objavi i podvrgne kontroli veoma je osetljivo pitanje. Naime, kada Vlada ili neka druga državna institucija povećava vidljivost i poboljšava sliku o sebi u zemlji ili inostranstvu, nije uvek lako izbeći da se ujedno o trošku države promovišu i politički lideri. Da ne govorimo o brojnim situacijama kada je cilj upravo da se obezbedi politička promocija o državnom trošku, poput onih na koje je ukazao Savet za borbu protiv korupcije u svojim [izveštajima o kontroli medija](#), ili na obrazac „funkcionerske kampanje“ koji Transparentnost Srbija [dokumentuje monitoringom](#) tokom svake izborne kampanje.

Ako je verovati da Vlada Srbije nije ništa platila (ne samo „ni dinar“ kako je saopšteno, nego „ni evro, dolar, funtu, jen itd.“) lobistima, onda to može da znači da je firma radila besplatno ili da je uslugu platio neko drugi. Ni jedno ni drugo nije zabranjeno, a ne mora da bude ni loše, ali mora postojati ugovor o donaciji ili nekom drugom pravnom poslu o kojem je reč. U vezi sa tim, postoji i snažan javni interes da se zna ko je darodavac. Ako iz nekog razloga (čiju je opravdanost teško zamisliti) treba čuvati kao tajnu podatke o darodavcu, onda informaciju o tom poslu moraju imati makar državni kontrolni organi (npr. Državna revizorska institucija i skupštinski odbor za finansije). Naime, davanje poklona se u nekim situacijama koristi kao zamaskirano plaćanje neke usluge i stoga bi trebalo otkloniti sumnju da je Srbija za taj poklon platila na drugom mestu neku skuplju cenu. Iz istog razloga je propisana obaveza javnih funkcionera da prijavljuju poklone koje su dobili u vezi sa vršenjem funkcije, kao i obaveza objavljivanja podataka o prilozima koje primi

politička stranka. Takođe, postoje i pravila o donacijama koje primaju državni organi i njihovom prikazivanju u godišnjem budžetu i u evidencijama javne svojine.

Na ovaj gotovo zaboravljeni i nerasvetljeni slučaj lobiranja, podseća nedavno objavljeni [tekst sa sajta „Open source investigations“](#). Već u naslovu se tvrdi da je predsednik Vlade Vučić „nezakonito koristio javna sredstva za sopstvenu kampanju“. O nezakonitom korišćenju u samom tekstu nema dokaza, ali se iznose dva moguća razloga za sumnju.

Serbia PM Vučić illegally used public funds for campaign

↳ Corruption

It's only fair to share... [f](#) [G+](#) [t](#) [in](#)

Aleksandar Vučić's Wikipedia profile has been sanitized by a lobbying company. The Serbian government lied when it denied being the client of London-based lobbying firm Bell Pottinger. In 2014, the Government of Serbia and PM Vučić's Serbian Progressive Party were both clients of Bell Pottinger at the very same time.

Naime, [navodi se](#) da su i Vlada Srbije i vladajuća SNS bili klijenti ove kompanije u isto doba, negde tokom 2014. Takođe se citiraju navodi jednog zaposlenog koji je radio na izmeni informacija o aktuelnom predsedniku Vlade Srbije na engleskoj stranici Vikipedije, uglavnom, u pravcu jačanja njegovog proevropskog imidža.

Ni u ovom tekstu se ne mogu pronaći podaci o tome kakve je usluge, osim „umivanja“ biografije na Vikipediji (u tekstu OSI se koristi jedan grublji izraz) pružala lobistička kampanja

bilo Vladi, bilo partiji, niti na koji način su javna sredstva, kako se tvrdi, zloupotrebljena. Naime, da bi bilo zloupotrebe javnih sredstava, za početak treba utvrditi da su neka javna sredstva uopšte plaćena, a to, za sada, nije slučaj. Da je bilo šta direktno plaćeno iz budžeta, dokaz o tome bi se valjda već pojavio. Ostaje mogućnost da je nešto plaćano iz budžeta ali posredno, kao što se bezbroj puta događalo da „Vlada pomogne“ (sportu, kulturi, zdravstvu, privredi...), a da u stvari nije reč o budžetskoj uplati, već o odricanju od profita ili pravljenju nepotrebnog troška preduzeću u državnom vlasništvu.

U kontekstu poštovanja domaćih propisa, nakon objavljivanja teksta OSI, bilo bi takođe potrebno proveriti da li je SNS kao politička stranka išta sama platila ovim lobistima. Političke stranke imaju zakonsko pravo da plaćaju za sopstvenu promociju u zemlji i inostranstvu, ali su u obavezi da te troškove navedu u finansijskim izveštajima. Neki od tih troškova (npr. plaćeni oglasi, troškovi promotivnih skupova) moraju se upisati u unapred predviđene rubrike, a drugi u širim kategorijama (npr. „ostali troškovi marketinških agencija“). Bez obzira na to što je kontrola izveštaja iz 2014 okončana na osnovu do tada poznatih podataka, objavljivanje informacije o tome da je Bel Potindžer pružao usluge SNS u 2014, jeste razlog da Agencija za borbu protiv korupciju proveriti da li je ovaj trošak bio prijavljen u izveštajima o finansiranju ove političke stranke ili neke od izbornih kampanja iz te godine.

РЕПУБЛИКА
СРБИЈА
АГЕНЦИЈА
ЗА БОРБУ
ПРОТИВ
КОРУПЦИЈЕ

Kakav god da je ishod te provere, tu informaciju bi trebalo objaviti.

Dakle, ni nakon objavljivanja teksta o angažovanju lobista početkom 2017, još uvek nema odgovora na glavno pitanje, koje figurira još od 2014 – ko je i zašto uopšte platio angažman firme BP i da li su građani Srbije platili zbog toga nešto „na ćupriji“. U međuvremenu, ovaj slučaj može da posluži kao dobar podsetnik sadašnjoj ili nekoj budućoj Vladi Srbije da treba da usvoji pravila o lobiranju (što je već ušlo u planove, pa će možda da dođe jednom na dnevni red), ali da ima i dosta drugih stvari koje moraju da se urade, a nisu našle svoje mesto ni na antikorupcijskoj ni na evropskoj agendi. To su, između ostalog, nepotpuna i nedosledna [pravila o državnom oglašavanju](#), nedovoljna [pravila o kampanjama](#) državnih organa i promotivnim aktivnostima javnih funkcionera, ali i stvar koja se sve češće pominje u problematičnom kontekstu – [pokloni državi ili državnim organima](#) koji sa sobom nose manje ili više skrivene rizike ili [značajne troškove](#).

Doktor u vodovodu

19. januar 2017.

Jedna od stvari koje proveravamo u vezi sa sprovođenjem Zakona o javnim preduzećima, jeste stručnost članova nadzornih odbora. Zakon, pored ostalog, propisuje da moraju da imaju najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima koji su povezani sa poslovima javnog preduzeća i da poznaju oblast korporativnog upravljanja ili oblast finansija.

Tražili smo od osnivača JP koje pratimo dokumente koji dokazuju da članovi nadzornih

odbora ispunjavaju ove uslove. Iz jedne opštine dobili smo odgovor u kome se samo navodi da su 2013. imenovani članovi NO JP Vodovod - ekonomista i dugogodišnji privatni preduzetnik građevinske firme, diplomirani mašinski inženjer i direktor jedne druge državne firme i pravnik, kao predstavnik zaposlenih.

U odgovoru se još navodi da je dve godine kasnije umesto diplomiranog mašinskog inženjera imenovan doktor specijalista ginekologije i akušerstva i upravnik Doma zdravlja.

S obzirom na to da nismo dobili odgovor koji smo tražili, ostaje nam da se žalimo Povereniku i da nagađamo kako je i gde ginekolog stekao tri godine radnog iskustva na poslovima koji su povezani sa poslovima Vodovoda.

Komentari sa naše Fejsbuk stranice:

[Vesna Crnogorac](#) Groteska...

Profitabilnost javnih preduzeća

19. januar 2017.

Visoka medijska praćenost slučaja neuspelog putovanja voza u freskama do Kosovske Mitrovice, pitanja bez odgovora o političkoj i finansijskoj strani odluke da se takvo putovanje preduzme, kao i potonje izjave da voz mora da stvara dobit, možda će u javnosti otvoriti priču o drugoj važnoj temi – smislu postojanja javnih i državnih preduzeća i njihovog rukovodstva.

Jedan od razloga da javna preduzeća uopšte postoje jeste obavljanje onih poslova koji privatnicima ne bi bili isplativi, a postoji neki javni interes da se oni ipak vrše. Železnički saobraćaj u mnogim zemljama je upravo primer

Нова релација тематски украшеног воза

Београд, 18. 1. 2017. год.

takve aktivnosti, gde se iz budžeta svesno pokriva deo troškova železnica, kako bi se održali određeni saobraćajni kanali. To nipošto ne znači da iz budžeta treba pokriti javašluk, neracionalno poslovanje ili suvišna zapošljavanja. Kako god bilo, mora biti sasvim jasno šta je komercijalno poslovanje, a šta svesni gubitak zarad ostvarivanja nekog drugog interesa. To sada nije slučaj jer se ni u zakonu, ni u planovima ni u izveštajima o radu, ni u medijskom praćenju rada državnih preduzeća ne razdvajaju ove dve komponente njihovog rada.

Drugo pitanje koje se nameće jeste uloga upravljačke strukture u preduzeću „Srbija voz“. Naime, na osnovu vesti o putovanju ovog voza ističe se utisak da su sve odluke o tome da voz produži trasu od Beograda (umesto od Kraljeva) do K. Mitrovice, da bude posebno ukrašen, da se zaustavi na prvom putovanju, da se ukine probna vožnja i da se premesti na drugu trasu donete u Vladi Srbije, a ne u samom preduzeću. Vlada Srbije, kao osnivač ovog preduzeća već određuje ko će njime rukovoditi i može da smeni rukovodstvo u slučaju lošeg ili nezakonitog rada. Ako će skupštine akcionara, upravni, nadzorni i izvršni odbori i direktori služiti samo kao transmisija političke volje, onda bi bilo racionalnije u potpunosti ih ukinuti.

Post-istinita uredba o pomoćnoj policiji

18. januar 2017.

Tek što je „post-istina“ proglašena za „[reč godine](#)“ Oksfordskih rečnika, Srbija je otvorila nove dimenzije ovog pojma, i to sa gotovo najvišeg mesta. U samo desetak dana ministar unutrašnjih poslova, dr Stefanović, napravio je pun krug od najave zapošljavanja mladih kadrova sa Kriminalističke akademije, preko donošenja Uredbe koja je omogućavala da se zaposle i mnogi drugi po diskrecionoj odluci ministra, do ukidanja uredbe, „zbog pritiska opozicije“ (!?), tvrdnji da zbog toga neće biti zaposleni mladi stručnjaci, ali i da zapošljavanje nikad nije bilo u planu. Vrhunac je ipak [direktna laž](#) da je Vlada 9. januara 2017. ukinula neku uredbu o pomoćnoj policiji koja je doneta pre 12 godina, iako je u stvari ukinuta uredba koju je taj isti ministar predložio, a Vlada usvojila, samo deset dana ranije! ("Vlada Srbije će danas u 10 sati doneti uredbu kojom će se ukinuti uredba koja postoji već dvanaest godina i neće biti formiranja pomoćne policije").

Sama činjenica da je građanima servirana dezinformacija čiju je neistinitost toliko lako utvrditi, pregledom dostupnih internet izvora, skorašnjih novina ili prizivanjem još uvek svežih sećanja na prethodne vesti je veoma zabrinjavajuća. Ta činjenica, naime, ukazuje da publika kojoj se ministar obraća neće ni pokušati da proveri istinitost izjave, da ne pami ono što je rečeno deset dana ranije ili da, što bi bilo najgore, uopšte ne mari da je političari, koji su joj iz nekog razloga po volji, otvoreno obmanjuju.

Na poslednjoj [sednici Vlade u 2016, od 29. decembra](#), Vlada je usvojila Uredbu o službi u

Pomoćnoj policiji. Tom uredbom je zamenjena prethodna, koja je doneta u vreme važenja prethodnog Zakona o policiji, 2006. godine (ne 2005), a zatim izmenjena 2009. Kako se moglo pročitati ovih dana, ta prethodna uredba je bila mrtvo slovo na papiru, jer pomoćna policija nije bila formirana. Novi Zakon o policiji takođe predviđa osnivanje pomoćne policije i obavezuje Vladu da svojim aktom uredi „bliže uslovi za izbor kandidata, prava i obaveze pripadnika pomoćne policije, obuku, način angažovanja kao i organizaciju i rad pomoćne policije.“ Problem je u tome što u samom Zakonu (to jest, u jednom članu koji se odnosi na pomoćnu policiju), nisu propisani nikakvi uslovi za izbor kandidata, a pravila nema ni o organizaciji ovog vida policije i obuci policajaca, dok su norme o načinu angažovanja nedorečene.

Objavljivanje informacija o tome da se formira pomoćna policija zaista je naišlo na [protivljenje opozicionih stranaka](#), ali značajnog dela javnosti. Jedan od razloga za to jeste činjenica da institut pomoćne policije nije bliže objašnjen javnosti ni [prilikom donošenja Uredbe](#), ni pre godinu dana, kada je donošten zakon, ni za sve

prethodne godine, od kada je postojala mogućnost da se pomoćna policija uvede. Ovo svakako nije prvi put, niti je najvažniji povod za proteste i opozicije i javnosti, tako da objašnjenje kako je zbog tog pritiska uredba kasnije povučena neodrživo. Pre bi se moglo očekivati da će se isti mehanizam za zapošljavanje aktivirati nekom drugom prilikom, kada bude manje pažnje. Potkrepljenje za takve sumnje daju i razlozi iz obrazloženja za ukidanje Uredbe, na šta je skrenula [pažnju jedna od opozicionih grupacija](#). Naime, u obrazloženju ove Vladine odluke, koje inače nije objavljeno, kao ni obrazloženja drugih podzakonskih akata, stoji da se uredba ukida zbog toga što „nisu obezbeđena sredstva u budžetu za njeno sprovođenje“. Da li je u pitanju samo već ustaljeni manir da se ni po koju cenu ne prizna da je neka odluka bila pogrešna, ili je reč o najavi uspostavljanja pomoćne policije kada stanje javnih finansija bude moglo da podnese nova zapošljavanja, ostaje da se vidi. Ipak, s obzirom na to da MUP ni po jednoj verziji uredbe nije imao obavezu da formira pomoćnu policiju, već samo mogućnost da to učini, obrazloženje prema kojem se uredba ukida zbog toga što nema finansijskih sredstava za zapošljavanje pomoćnih policajaca je neodrživo. Dovoljno je bilo ne zapošljavati ih.

Uredba je primenjivana od 7. januara 2017. Odluka o njenom ukidanju doneta je navodno [na sednici Vlade od 9. januara 2017](#), ali se na sajtu Vlade pojavila 13. januara, kada je i objavljena u Službenom glasniku. Pošto je počela da primenjuje narednog dana od dana objavljivanja u SG RS, tako da je uredba važila samo nedelju dana.

U vezi sa pomoćnom policijom i njenim (ne)uspostavljanjem, zanimljivo je primetiti da donošenje prethodne uredbe o pomoćnoj policiji nije bilo izazvalo veću pažnju, kakva je pratila, recimo, osnivanje komunalne policije, uz osporavanje iz sličnih razloga (partijsko zapošljavanje). U kontekstu dodatnog zapošljavanja zanimljivo je sagledati i ministrove argumente o nameri angažovanja pitomaca Kriminalističke akademije. Prvo, kao što svako može jasno da vidi iz teksta ukinute Uredbe (ima samo tri stranice), svršeni studenti KPA su bili samo jedna grupacija iz koje su se mogli regrutovati pomoćni policajci, tako da je to još jedna lako proverljiva a neistinita izjava. Međutim, sve i da je namera bila da se zaposle samo studenti KPA, to bi otvorilo druga pitanja. Između ostalog, pitanje ravnopravnosti studenata koji su pohađali druge škole o trošku države i racionalnosti troškova obrazovnog sistema. Ako fakulteti o trošku budžeta obrazuju veći broj studenata nego što je potrebno privredi i državnim organima, onda je upravo to stvar koju treba menjati. Pogrešno bi bilo veštački kreirati poslove za ljude koji su završili određene škole, pa bilo da je reč o kriminolozima, pravnicima, ekonomistima, doktorima ili mašincima. S druge strane, ako stručni kadrovi zaista nedostaju, onda treba uraditi nešto drugo – ozbiljno preispitati sadašnji sistem ograničavanja pri zapošljavanju u javnom sektoru. U svakom slučaju bi bilo pogrešno da se rešenje za probleme u „pravnoj“ policiji traži osnivanjem „pomoćne“, jednako kao što bi bilo pogrešno praviti sutra „pomoćno školstvo“, „pomoćno zdravstvo“ ili „pomoćnu inspekciju“.

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo tri slučaja otvorena u našem Antikorupcijskom savetovalištu:

Konkursni uslovi

Stigao nam je zanimljiv slučaj u kojem se nekoliko preduzeća žali na uslove i specifikacije u vezi sa izdavanjem u zakup poslovnih prostorija od strane lokalnih samouprava putem prikupljanja pismenih ponuda. Osnovni problem jeste u tome što se navode jako složeni i zahtevni uslovi, te smanjenje potencijalnih konkurenata na čak jedno ili dva preduzeća, čime se faktički može i proceniti ko će ponudu da podnese, samim tim i najverovatnije jako nisku cenu. Kao jedan od potencijalnih rezultata može biti favorizovanje nekih preduzeća, ali i prepuštanje dogovaranja preduzećima, a svakako manji iznosi u ponudama nego što bi postojali da je ostvarena puna konkurencija. Transparentnost će istražiti konkretne slučajeve, a na osnovu dostavljenog se može zaključiti da su u ovom sektoru potrebne promene u smislu regulisanja postupaka u cilju ostvarivanja principa dobrog poslovanja (konkurencija, efikasnost, ekonomičnost, jednakost).

Javnost podataka

Dobili smo nekoliko interesantnih pitanja u vezi sa biografijama i akademskim zvanjima predstavnika građana u Narodnoj skupštini, kao i određenim agencijama, komisijama, telima, odborima javnih preduzeća. Građani koji su se obratili dovode u pitanje zvanja pojedinih predstavnika. Ono gde ćemo usmeriti istraživanje jeste pre svega javnost tih podataka kao i načina na koje se oni mogu proveriti (objavljivanje tih podataka, kao i primena Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja).

Zapošljavanje u školi

U vezi slučaja koje je već pokrenut u TS, dobili smo dodate informacije i žalbe nekoliko građana: radi se o Visokoj medicinskoj školi strukovnih studija u Ćupriji i postupcima u vezi sa zapošljavanjem određenih profesora. Kao jedna od novina, pojavljuju se i informacije u vezi sa upozorenjem direktora škole oko tretmana i stava nastavnika prilikom polaganja ispita studenata, gde se može zaključiti da se utiče na manju prolaznost na ispitima. Transparentnost već istražuje ovaj slučaj, te otvaramo još nekoliko sličnih slučajeva u vezi sa postupcima oko VMŠ. Trenutno su pomenuta pitanja pred republičkom prosvetnom inspekcijom, sačinjen je zapisnik, te bi uskoro trebalo znati da li su i koje su mere preduzete u razrešavanju slučajeva.

Mediji

Dve trećine javnih preduzeća u v.d. stanju

Politika, Anica Telesković, 14. januar 2017.

Zakonski rok za okončanje konkursa za izbor direktora raspisanih po novom Zakonu o javnim preduzećima ističe 4. marta

Više od dve trećine direktora javnih preduzeća u Srbiji je u v.d. stanju, pokazuje istraživanje „Politike”. Od 33 kompanije čiji je osnivač Republika Srbija, čak 23 rukovodioca trenutno se nalaze u statusu vršioца dužnosti. Neki od njih, poput Zorana Drobnjaka, v. d. direktora „Puteva Srbije”, već godinama su na poziciji privremenih rukovodilaca. Drobnjak je u v. d. stanju od 2011, a ovim preduzećem upravlja još od 2007.

Osim što je premijer Aleksandar Vučić nedavno najavio smenu loših direktora javnih preduzeća, za neke od njih, i po zakonu, vreme na ovim pozicijama curi. Preciznije, po članu 80. Zakona o javnim preduzećima, ističe i zakonski rok po kome bi javni konkursi raspisani u skladu sa ovim propisom trebalo da se okončaju. Rok za završetak ovog posla ističe 4. marta, dakle godinu dana od dana stupanja ovog propisa na snagu.

To praktično znači da će u narednih mesec i po dana, po slovu zakona, direktore na konkursu dobiti samo Elektroprivreda Srbije i „Resavica”. Jer, kako pokazuju podaci iz „Službenog glasnika”, otkako je novi Zakon o javnim preduzećima stupio na snagu, raspisana su svega dva konkursa. Javni poziv za direktora EPS-a vlada je raspisala 23. marta 2016. godine. Prethodno je smenjen direktor Aleksandar Obradović, koji je na konkursu bio izabran po starom zakonu. Posle toga vlada je imenovala v. d. direktora Milorada Grčića, koji je takođe jedan od kandidata na konkursu. Nezvanično može da se čuje da je on jedan od najozbiljnijih kandidata za direktorsku fotelju.

Njegov prethodnik Aleksandar Obradović više vremena je proveo u v.d. statusu nego na poziciji generalnog direktora. Vlada ga je za vršioца dužnosti prvi put postavila u septembru 2012. godine, nakon smene Dragana Markovića.

Inače, Obradović je smenjen 3. marta 2016. godine, dakle samo dan pre nego što je na snagu stupio novi zakon.

Две трећине јавних предузећа у в. д. стању

Законски рок за окончање конкурса за избор директора расписаних по новом Закону о јавним предузећима истиче 4. марта

Аница Телесковић

Више од две трећине директора јавних предузећа у Србији је у в. д. стању, показује истраживање „Политике”. Од 33 компаније чији је оснивач Република Србија, чак 23 руководиоца тренутно се налазе у статусу вршиоца дужности. Неки од њих, попут Зорана Дробњака, в. д. директора „Путева Србије”, већ годинама су на позицији привremenih руковођилаца. Дробњак је у в. д. стању од 2011, а овим предузећем управља још од 2007.

Осим што је премијер Александар Вучић недавно најавио смени лоших директора јавних предузећа, за неке од њих, и по закону, време на овим позицијама curи. Прецизније, по члану 80. Закона о јавним предузећима, истиче и законски рок по коме би јавни конкурси расписани у складу са овим прописом требало да се окончају. Рок за завршетак овог посла истиче 4. марта, дакле годину дана од дана

Rudnik „Resavica” je drugo javno preduzeće, čiji je osnivač Republika, za koje je konkurs raspisan po novom zakonu. Tačnije 30. marta 2016. godine. Na čelu ove kompanije od marta 2015. godine je v. d. direktora Stevan Dželetović. Prethodni direktor, koji je takođe bio u v.d. statusu, uhapšen je u januaru 2015. godine zbog sumnje da je primao mito, a vlada ga je zvanično razrešila u martu 2015. godine.

Kako objašnjava Zlatko Minić iz organizacije „Transparentnost Srbija”, problem je što v. d. stanje za direktore koji su izabrani po starom zakonu u praksi može da traje gotovo neograničeno.

- Jer, iako je i po starom zakonu bilo ograničeno v. d. stanje u praksi je ovaj propis kršen bez ikakvih posledica. Rukovodilac je u v. d. stanju mogao da bude dva puta po šest meseci. Primer da to nije bilo tako je upravo Zoran Drobnjak, direktor „Puteva Srbije” - kaže Minić.

Naš sagovornik podseća da je konkurs za izbor direktora (po starom zakonu) u ovoj kompaniji raspisan u julu 2013. godine. I Zoran Drobnjak je jedan od kandidata sa tog javnog poziva, ali izabranog direktora još nema.

Po novom propisu, v. d. stanje oročeno je na godinu dana. Međutim, za Minića je nepoznanica da li to znači da će posle isteka tog zakonskog roka neki novi direktor takođe moći ponovo da bude postavljen kao v. d.

U leto 2013. godine raspisan je i konkurs za „Skijališta Srbije”. Direktor još nije izabran. Prethodnog v. d. direktora Dejana Ljvnaića, vlada je razrešila u avgustu prošle godine. Tada je, opet, u v.d. status imenovan Dejan Ćika. I „Pošte Srbije” odnedavno imaju v. d. direktora. Pošto je Milan Krkobabić podneo ostavku na poziciju generalnog direktora, 14. septembra je u v.d. status izabrana direktorka Mira Petrović. Privremeno rukovodstvo odnedavno imaju i Elektromreže Srbije. Pošto je direktoru Nikoli Petroviću istekao mandat, za v. d. direktora postavljena je Jelena Matejić. Jedan od malobrojnih direktora koji nikada nije bio uv. d. statusu je Dušan Bajatović. On je na čelu „Srbijagasa” još od 2012. godine. I Goran Puzović je direktor „Srbijavode” još od 2012. godine.

Po starom zakonu 15. jula 2013. godine raspisan je konkurs i za direktora Zavoda za udžbenike. Miloljubu Albijaniću mandat je prestao u februaru 2013. godine. Vlada je tada imenovala Dragoljuba Kojčića za vršioca dužnosti. Konkurs za ovo preduzeće okončan je posle gotovo dve godine, kada je Kojčić (12. marta 2015.godine) imenovan za generalnog direktora. I konkurs za izbor direktora Nacionalnog parka Fruška gora raspisan je u julu 2013. godine, ali procedura još nije okončana. Direktor „Železnica Srbije” Miodrag Stojčić izabran je na konkursu po starom zakonu. Međutim, za tri preduzeća („Srbija voz”, „Srbija kargo” i „Infrastruktura železnice”) javni pozivi koji su raspisani još pre godinu i po dana nisu okončani. Ovim kompanijama, takođe, upravljaju v. d. direktori.

